

ALLAH YOLUNDA İNFÂKA TEŞVİK

اَلْحَثُّ عَلَى الْإِنْفَاقِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

ZULME UĞRAYAN SIKINTI İÇİNDEKİ MÜSLÜMAN
KARDEŞİNİ DESTEKSİZ BIRAKMANIN KORKUNÇ
NETİCESİNDEN SAKINDIRAN ÂYET VE
HADİSLERDEN BİR DEMET

القرش الأبيض لليوم الأسود. Ak akçe kara gün içindir. يا أخى المسلم هل تنتظر يوما أسود من هذا الذى تنتهك فيه حرمة المسلمين وأعراض المسلمات وتهراق فيه دماؤهم لتنفق مالك، أو ما تنتظره هو أن تصل هذه النيران إلى دارك وأن تمس الدماء أهلك وجوارك حتى تتخلى عن أموالك الغالية دون أن يَبْقَى لك اختيارٌ من نفسك

Ey Müslüman kardeşim! Malını infâk etmen için, Müslümanların haysiyetinin ve Müslüman hanımların ırzlarının çiğnendiği bu günden daha kara bir gün mü bekliyorsun?! Yoksa, bu ateşlerin senin evine ulaşması ve kanların senin âilene ve çevrendekilere bulaşması mıdır beklediğin?! Tâ ki o çok kıymetli mallarından senin herhangi bir tercih imkânın kalmaksızın vazgeçebilmen için!

ALLAH YOLUNDA İNFÂKA TEŞVİK

الْحَتُّ عَلَى الْإِنْفَاقِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

ALLAH YOLUNDA İNFÂKA TEŞVİK

أَحْتُ عَلَى الْإِنْفَاقِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

Hazırlayan:

Muhammed Taşbilek

Redaksiyon:

Murat Kartal

Sayfa & Kapak Düzeni:

Abdurrahman Süngü

ALLAH YOLUNDA İNFÂKA TEŞVİK

الْحَثُّ عَلَى الْإِنْفَاقِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

ZULME UĞRAYAN SIKINTI İÇİNDEKİ MÜSLÜMAN
KARDEŞİNİ DESTEKSİZ BIRAKMANIN KORKUNÇ
NETİCESİNDEN SAKINDIRAN ÂYET VE
HADİSLERDEN BİR DEMET

Sûriyeli Müslüman Kardeşin İçin
İnfâk Etme Günü Gelmedi mi Hâlâ?!
Artık İslâm Kardeşliğini İspatlama Vakti...

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿إِنْ يَمْسَسْكُمْ قَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ قَرْحٌ مِثْلُهُ وَتِلْكَ
الْأَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا
وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ﴾

1.Âyet: “Eğer siz bir yara aldıysanız, o topluluk da benzer bir yara almıştı. **İşte biz, şu günleri/olayları insanlar arasında döndürür dururuz.** Tâ ki Allah îmân edenleri bilip ortaya çıkarsın ve sizden şâhitler/şehitler edinsin. Allah zâlimleri sevmez.”¹

¹ Âl-i İmrân Sûresi(3): 140. Âyet.

۱- عن سَهْلِ بْنِ حُنَيْفٍ؛ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ:

«مَنْ أَذِلَّ عِنْدَهُ مُؤْمِنٌ فَلَمْ يَنْصُرْهُ وَهُوَ قَادِرٌ عَلَى أَنْ يَنْصُرَهُ أَذَلَّهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى رُؤُوسِ الْخَلَائِقِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ»

1.Hadîs: Sehl b. Huneyf *radiyallâhu anh* aktarıyor: Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* buyurdular: “**Kim ki, yanında bir mü'min aşağılanır/küçük düşürülür de, destek olmaya gücü yettiği halde ona yardım edip destek çıkmazsa, Allah onu kıyâmet gününde bütün yaratılmışların önünde zelil/aşağılanmış kıl- lar.**”²

² Ahmed b. Hanbel, el-Müsned: 15985; Taberânî, el-Mu'cemu'l-Kebîr: 5554; İbnu's-Sünnî: Amelu'l-Yevm ve'l-Leyle: 428. Hâfız Heysemî: 'Senedinde ibn Lehâ vardır. O hadisi hasen birisidir. Kendisinde zayıflık da

bulunmaktadır. Diğer râvîleri ise sîkadır' demektedir. Ancak bu hadisi Mûsâ b. Cübeyr'den duyma hususunda İbn Lehîa tek kalmamıştır. Abdullah b. Abbâs el-Kıtbânî tarafından kendisine mütâbaat edilmiştir: Beyhakî, Şua- bu'l-Îmân:7633. Elbânî, elindeki nüshada bu râvîyi Ab- dullah b. Abbâs el-Ğassânî diye okumuş ve kendisini ta- nımadığını söyleyerek meçhul bir râvi saymıştır.(ed-Daîfe 5/423: 2402) Halbuki bu râvî İmâm Müslim'in mütâbaât- ta kendisinden hadîs tahrîc ettiği **Ebû Hafs Abdullah b. Ayyâş b. Abbâs el-Kıtbânî** diye bilinen Etbâu't-Tâbiînin büyüklerinden Mısırlı bir âlimdir. Ebû Abdurrahman el- Mukri', İbn Vehb ve Leys b. Sa'd gibi büyük âlimler kendisinden rivâyette bulunmuştur. Hicrî 170 senesinde vefât etmiştir. İmâm Zehebî onun İbn Lehîa'dan daha mevsûk olduğunu söylemiş, hadîsinin de hasen hadîsler arasında sayılacağına hükmetmiştir. (Siyeru A'lâmi'n- Nübelâ 7/335:118, Târîhu'l-İslâm: 4/425:226. Ayrıca bkz: el-Muğnî: 3292; İbn Hacer el-Askalânî, Takrîbu't-Tehzîb, sf: 351: 3522)

﴿وَأَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ
الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَى أَجَلٍ
قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقَ وَأَكُنْ مِنَ الصَّالِحِينَ﴾
(المنافقون: ١٠)

2.Âyet: “Herhangi birinizin, kendisine ölüm gelip de, “Rabbim! Beni yakın bir süreye kadar ertelesen de sadaka verip, sâlihlerden olsam!” demesinden önce, size verdiğimiz rızıklardan infâk edin/harcayın.”³

³ Münâfikûn Sûresi(63): 10. Âyet.

۲- وَعَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ:

« مَنْ نَصَرَ أَخَاهُ بِالْغَيْبِ وَهُوَ يَسْتَطِيعُ نَصْرَهُ

نَصَرَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ».

2.Hadîs: İmrân b. Husayn *radiyallâhu anh* Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in şöyle buyurduğunu naklediyor: “Her kim, yardım etmeye gücünün yettiği bir durumda, kardeşine gıyâbında yardımcı olur destek çıkarsa, Allah ona hem dünyâda hem de âhirette yardım edip destek olur”.⁴

⁴ Taberânî, el-Mu'cemu'l-Kebîr 12/4082:337; Bezzâr, el-Müsned 9/31:3542-4; Beyhakî, Şu'abu'l-İmân: 7639-40; Ebû Nuaym, el-Hilye: 3/25. Hâfız Heysemî: 'Hadîsi Bezzâr birçok senedle rivâyet etmiştir. Bunlardan birisi İmrân(r.a.)'a **mevkuftur**. Merfû rivâyetin senedlerinden birisinin râvîleri Sahîh'in râvîleridir' der. Aynı hadisi Enes(r.a.)'dan Beyhakî (el-Kübrâ 8/168: 16685, eş-

﴿وَمَا لَكُمْ أَلَّا تُنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلِلَّهِ مِيرَاثُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا يَسْتَوِي مِنْكُمْ مَنْ أَنْفَقَ مِنْ
قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَاتَلَ أُولَئِكَ أَعْظَمُ دَرَجَةً مِنَ الَّذِينَ
أَنْفَقُوا مِنْ بَعْدُ وَقَاتَلُوا وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَى
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ* مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ
قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفَهُ لَهُ وَلَهُ أَجْرٌ كَرِيمٌ ﴾

3. Âyet: “Size ne oluyor da, Allah yolunda harcamıyorsunuz? Hâlbuki göklerin ve yerin mirası Allah’ındır. Elbette içinizden, **fetihten önce** (malınızı) **infak**

Şu’ab:7637) ve Diyâ el-Makdisî (el-Muhtâra:1858-1862); Câbir(r.a.)’dan merfû olarak İshâk b. Râhûye(el-Metâlibu’l-Âliye:2526), mevkûf olarak İbn Ebi’d-Dünyâ (es-Samt:244) rivâyet etmişlerdir. Hâfız Beyhakî, İmrân (r.a.)’dan mevkûf olan rivâyetin daha sahîh olduğuna hükmetmiştir.

eden/harcayan ve savaşanlar, daha sonra harcayıp savaşanlara eşit değildir. Onların derecesi, sonradan infâk eden ve savaşanlardan daha yüksektir. Bununla berâber Allah hepinize en güzel olanı va'detmiştir.

Kimdir Allah'a güzel bir borç verecek olan ki, Allah da onun karşılığını kendisine kat kat versin! Onun için ayrıca çok değerli bir mükâfat da vardır.”⁵

⁵ Hadîd Sresi(57): 10-11.âyetler.

۳- عن عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «مَنْ جَهَّزَ غَازِيًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ حَتَّى يَسْتَقِيلَ كَانَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ حَتَّى يَمُوتَ أَوْ يَرْجِعَ»

3.Hadîs: Ömer b. el-Hattâb radiyallahu anh dedi ki: Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*’in şöyle buyurdu:

“Kim Allah yolunda savaşa çıkan bir gâziyi ihtiyâcı kalmayıncaya kadar tastamam bir şekilde techîz ederse, o gâzinin ölünceye yahut dönünceye kadar (kazandığı) ecrinin bir misli de onundur”⁶

⁶ İbn Mâce, Cihâd 3: 2758. Hâfız Bûsîrî Zevâid’de: ‘Osmân b. Abdullah, Ömer(r.a.)’dan işitti ise, bu sahih bir **isnâddır**’ der. Ayrıca bak: Ahmed b. Hanbel: 126, 376; İbn Hibbân: 4628; Hâkim, el-Müstedrak: 2502; Beyhakî, es-Sünenü’l-Kübrâ 9/172: 18571.

﴿وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ
الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ وَآخَرِينَ مِنْ
دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ
فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ﴾

4.Âyet: “Onlara (düşmanlara) karşı gü-
cünüz yettiği kadar kuvvet ve cihâd için
bağlanıp beslenen atlar hazırlayın ki, sizler
onunla Allah’ın düşmanını, sizin düşmanı-
nızı ve onlardan başka sizin bilmediğiniz,
Allah’ın bildiği kimseleri korkutursunuz.
**Allah yolunda ne harcarsanız size eksiksiz
ödenir, siz aslâ haksızlığa uğratılmazsınız.”⁷**

⁷ Enfâl Sûresi(8), 60. Âyet.

٤ - عَنْ أَبِي أُمَامَةَ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ:

« مَنْ لَمْ يَغْزُ أَوْ يُجَهَّزْ غَازِيًا أَوْ يَخْلُفْ غَازِيًا فِي

أَهْلِهِ بِخَيْرٍ أَصَابَهُ اللَّهُ بِقَارِعَةٍ قَبْلَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ ».

4.Hadîs: Ebû Ümâme *radiyallâhu anh*

anlatıyor: Nebî *sallallâhu aleyhi ve sellem*

şöyle buyurdu:

“Kim gazâyâ çıkmaz veya gazâyâ çıkan bir mücâhidi techîz etmez ya da cihâda çıkan gâzînin âile fertlerine hayırla muâmele edip onları kollayıp gözetmezse, Allah Teâlâ o kimseyi kıyâmet gününden önce büyük bir belâyâ uğratar.”⁸

⁸ Ebû Dâvûd, Cihâd 17: 2503; İbn Mâce, Cihâd 5: 2762; Dârimî, Cihâd 26: 2462; Taberânî, el-Kebîr: 7747; Beyhakî es-Sünenü'l-Kübrâ 9/48: 17942; İbn Ebî Âsım, el-

Aynı hususta Ebû Hureyra, Enes b. Mâlik ve Vâsile b. el-Eska' (r.anhum) gibi birçok sahâbîden nakledilen Nebevî îkâz mü'min kalpleri titretir niteliktedir:

٥- عَنْ وَائِلَةَ بْنِ الْأَسْقَعِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ :

« مَا مِنْ أَهْلٍ بَيْتٍ لَا يَخْرُجُ مِنْهُمْ غَارٍ، أَوْ يُجَهِّزُونَ غَارِيًّا، أَوْ يَخْلُقُونَهُ فِي أَهْلِهِ، إِلَّا أَصَابَهُمُ اللَّهُ بِقَارِعَةٍ قَبْلَ الْمَوْتِ »

5.Hadîs: Vâsıla b. El-Eska' *radiyallâhu anh* dedi ki: Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdular:

Cihâd: 98-99. İmâm Nevevî, 'Ebû Dâvûd sahih bir isnâd-la rivâyet etti' der (Riyâzu's-Sâlihîn: 1348).

“Bir ev halkından gazâyâ çıkan kimse bulunmaz ya da gazâyâ çıkan bir kimseyi teçhiz etmezler yâhut da gazâyâ çıkan kimsenin geride bıraktığı âilesini gözetip/onlarla hayırla ilgilenmezlerse, Allah onları mutlaka ölümden önce bir felâkete uğratar”⁹

⁹ Taberânî, el-Mu'cemu'l-Evsat: 8332; Abdurrezzâk, el-Musannef: 9275; Dıyâ el-Makdisî, el-Ehâdîsu'l-muhtâra: 2666;. Ayrıca bak: Abd b. Hemeyd, el-Müntehab: 1432; İbn Ebî Âsım, el-Cihâd: 98.

﴿ هَا أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ تُدْعَوْنَ لِتُنفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
فَمِنْكُمْ مَنْ يَخُلُ وَمَنْ يَخُلُ فَإِنَّمَا يَخُلُ عَنْ
نَفْسِهِ وَاللَّهُ الْغَنِيُّ وَأَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ وَإِنْ تَتَوَلَّوْا
يَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُونُوا أَمْثَالَكُمْ ﴾

5.Âyet: “İşte sizler Allah yolunda har-
camaya çağırılıyorsunuz. İçinizden kiminiz
cimrilik etmekte. Ama kim cimrilik ederse
ancak kendisine cimrilik etmiş olur. Allah
zengindir siz ise fakirsiniz. Eğer O’ndan
yüz çevirerseniz, yerinize sizden başka bir
topluluk getirir, artık onlar sizin gibi de
olmazlar”.¹⁰

¹⁰ Muhammed Sûresi(47): 38. Âyet.

٦- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

« مَنْ مَاتَ وَلَمْ يَغْزُ ، وَلَمْ يُحَدِّثْ بِهِ نَفْسَهُ ، مَاتَ عَلَى شُعْبَةٍ مِنْ نِفَاقٍ »

6.Hadîs: Ebû Hurayra *radiyallâhu anh*'den rivâyet edildiğine göre Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdular:

“Kim (Allah yolunda) bir savaşa katılmadan ve kendisine gazâyâ katılma telkininde bulunmadan (gazâyâ çıkmayı içinden geçirmeden) ölürse, münâfıklığın bir şûbesi üzerine ölmüştür”.¹¹

¹¹ Müslim, İmâret 158: 1910, Ebû Dâvud, Cihâd 17: 2502; Nesâî, Cihâd 2: 3097; Ahmed b. Hanbel: 8865; Hâkim, el-Müstedrak: 2473; İbn Ebî Âsım, el-Cihâd: 43.

٧- عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ الْجُهَنِيِّ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ:

«مَنْ جَهَّزَ غَازِيًا فَقَدْ غَزَا وَمَنْ خَلَفَ غَازِيًا فِي أَهْلِهِ
بِخَيْرٍ فَقَدْ غَزَا»

7.Hadîs: Zeyd b. Hâlid el-Cühenî *radi-yallâhu anh*'den rivâyet edildiğine göre Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdular:

“Her kim Allah yolunda bir savaşıyı teçhîz ederse, savaşa katılmıştır. Her kim de, savaşçının geride kalan âilesine hayırla muâmele ederek onun yerini doldurursa (kendisini aratmazsa) o da savaşa katılmıştır.”¹²

¹² Buhârî, Cihâd 38/1: 2843; Müslim, İmâret 136: 1895; Ebû Dâvud, Cihâd 20: 2509; Tirmizi, Fedâilu'l-Cihâd 6:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ تِجَارَةٍ تُنْجِيكُمْ
 مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ * تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ
 فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ
 كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ * يَغْفِرَ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلَكُمْ جَنَّاتٍ
 تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَسَاكِينَ وَطَيِّبَةً فِي جَنَّاتٍ
 عَذْنٍ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ * وَأُخْرَىٰ تُحِبُّونَهَا نَصْرٌ
 مِنَ اللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ﴾

6.Âyet: “Ey îmân edenler! Sizi acı bir azaptan kurtaracak ticâreti size göstereyim mi? **Allah’a ve Rasûlüne inanır, mallarınızla ve canlarınızla Allah yolunda cihâd edersiniz.** Eğer bilerseniz, bu sizin için da-

ha hayırlıdır. (Böyle yaparsanız) O, sizin günahlarınızı bağışlar, sizi altlarından ırmaklar akan cennetlere ve Adn cennetlerindeki güzel ve hoş meskenlere sokar. İşte bu en büyük kurtuluştur. (Sizin için) seveceğiniz diğer bir kazanç daha var: Allah katından bir zafer ve yakın bir fetih. (Rasûlum!) Sen böyle mü'minlere (bu zaferi ve fethi) müjdele.”¹³

¹³ Saff Sûresi(61): 13.âyeti.

٨- عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ:

« مَنْ جَهَّزَ غَازِيًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَلَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ
وَمَنْ خَلَفَ غَازِيًا فِي أَهْلِهِ بِخَيْرٍ، وَأَنْفَقَ عَلَى أَهْلِهِ
فَلَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ »

8.Hadîs: Zeyd b. Sâbit *radiyallâhu*

anh’den rivâyet edildiğine göre Rasûlullah
sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdular:

“ Kim Allah yolunda savaşa çıkan biri-
sini teşhîz eder/donatırsa, kendisine
gâzînin ecrinin aynısı verilir. Kim de sa-
vaşa çıkanın geride bıraktığı âilesine ha-
yırla muâmele eder, onları kollayıp göze-

tirse yâhut o kişinin âilesine infakta bulunur(âilesinin nafakasını karşılar)sa, kendisine gazâyâ çıkanın ecrinin aynısı verilir”.¹⁴

¹⁴ Taberânî, el-Mu'cemu'l-Evsat: 7883; Hâfız Münzirî ile Hâfız Heysemî 'Ricâli Sahîh'in ricâlidir' demişlerdir. (et-Terğîb ve't-Terhîb sf:428/10- et-Terğîb fi'n-Nafaka fi Sebîlillah: 10; Mecmeu'z-Zevâid, 5/283.) Zeyd b. Hâlid (r.a.) rivâyetinin yanılarak Zeyd b. Sâbit'e nisbet edildiği anlaşılmaktadır. Doğru rivâyet için: İbn Mâce: 2759; Dârimî: 2419; İbn Hibbân: 4630; Ahmed b. Hanbel, el-Müsned:17044.

﴿وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى
التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾

7.Âyet: "Allah yolunda infâk

edin/harcayın. (Cihâd ve infâk etmeye-
rek) Kendi ellerinizle kendinizi tehlikeye
atmayınız. İhsân sâhibi olun/yaptığınızı
en güzel şekilde yapın, şüphesiz Allah
ihsân sâhiplerini sever." ¹⁵

¹⁵ Bakara Sûresi(2), 195. Âyet.

٩- عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، أَنَّ

رَسُولَ اللَّهِ ﷺ بَعَثَ إِلَى بَنِي لَحْيَانَ ، فَقَالَ : « لِيَنْبَعِثَ مِنْ كُلِّ رَجُلَيْنِ أَحَدُهُمَا ، وَالْأَجْرُ بَيْنَهُمَا » رواه مسلم .

وَفِي رِوَايَةٍ لَهُ : « لِيَخْرُجَ مِنْ كُلِّ رَجُلَيْنِ رَجُلٌ »
ثُمَّ قَالَ لِلْقَاعِدِ : « أَيُّكُمْ خَلَفَ الْخَارِجَ فِي أَهْلِهِ
وَمَالِهِ بِخَيْرٍ كَانَ لَهُ مِثْلُ نِصْفِ أَجْرِ الْخَارِجِ » .

9.Hadîs: Ebû Saîd el-Hudrî *radiyallâhu*

*anh'*den rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* Benî Lihyân üzerine asker gönderdi ve:

“İki erkekten biri cihâda gitsin; elde edilecek sevap ikisi arasında ortaktır” buyurdu.¹⁶

¹⁶ Müslim, İmâre 137; Ahmed b. Hanbel: 11301, 11461.

Müslim'in bir diğ er rivâyeti de Őöyledir:

"İki kiŐiden biri cihâda çıksın" bu-

yurdu; sonra da oturanlara Şöyle dedi:

"Hanginiz cihâda çıkanın  ilesine ve malına hayırla davranıp onun yerini tutarsa, o kimseye cihâda çıkanın ecrinin yarısı kadar m   fat vardır."¹⁷

¹⁷ Müslim, İmâre 138; Eb  Dâvud, Cihâd 20: 2510; Ahmed b. Hanbel: 11109; İbn Hibbân. 4629.

﴿مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا
فِيضَاعِفَهُ لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً وَاللَّهُ يَقْبِضُ وَيَبْسُطُ
وَالِيهِ تُرْجَعُونَ﴾

8.Âyet: “Verdiğinin kat kat fazlasını ödemesi için Allah’a güzel bir borç verecek yok mu? Darlık veren de bolluk veren de Allah’tır. Ve siz ancak ona döndürüleceksiniz.”¹⁸

¹⁸ Bakara Sûresi(2): 245.âyeti.

١٠- عن أَسْلَمَ أَبِي عِمْرَانَ قَالَ: "كُنَّا
بِالْقُسْطَنْطِينِيَّةِ ، وَعَلَى أَهْلِ مِصْرَ عُقْبَةُ بْنُ عَامِرٍ ،
وَعَلَى أَهْلِ الشَّامِ فَضَالَةُ بْنُ عُبَيْدٍ، فَخَرَجَ مِنْ
الْمَدِينَةِ صَفٌّ عَظِيمٌ مِنَ الرُّومِ، وَصَفَفْنَا لَهُمْ صَفًّا
عَظِيمًا مِنَ الْمُسْلِمِينَ، فَحَمَلَ رَجُلٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ
عَلَى صَفِّ الرُّومِ حَتَّى دَخَلَ بِهِمْ، ثُمَّ خَرَجَ إِلَيْنَا
مُقْبِلًا، فَصَاحَ النَّاسُ فَقَالُوا: سُبْحَانَ اللَّهِ، الْفَتَى
أَلْقَى بِيَدِهِ إِلَى التَّهْلُكَةِ، فَقَالَ أَبُو أَيُّوبَ صَاحِبُ
رَسُولِ اللَّهِ ﷺ: يَا أَيُّهَا النَّاسُ، إِنَّكُمْ تَتَأَوَّلُونَ هَذِهِ
الْآيَةَ عَلَى هَذَا التَّأْوِيلِ، وَإِنَّمَا أُنْزِلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ فِينَا
مَعَشَرَ الْأَنْصَارِ لَمَّا أَعَزَّ اللَّهُ دِينَهُ وَكَثَّرَ نَاصِرِيهِ قُلْنَا
بَيْنَنَا بَعْضُنَا لِبَعْضٍ سِرًّا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ: إِنَّ
أَمْوَالَنَا قَدْ ضَاعَتْ، وَإِنَّ اللَّهَ قَدْ أَعَزَّ الْإِسْلَامَ وَكَثَّرَ

نَاصِرُوهُ فَلَوْ أَنَّا أَقَمْنَا فِيهَا وَأَصْلَحْنَا مَا ضَاعَ مِنْهَا،
فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي كِتَابِهِ يَرُدُّ عَلَيْنَا مَا هَمَمْنَا
بِهِ قَالَ: ﴿وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ
إِلَى التَّهْلُكَةِ﴾ [البقرة: 195] فَكَانَتْ التَّهْلُكَةُ
الْإِقَامَةُ الَّتِي أَرَدْنَا أَنْ نُقِيمَ فِي أَمْوَالِنَا فَنُصْلِحَهَا،
فَأَمَرْنَا بِالْغَزْوِ، فَمَا زَالَ أَبُو أَيُّوبَ غَازِيًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
حَتَّى قُبِضَ/ حَتَّى دُفِنَ بِأَرْضِ الرُّومِ "

10.Hadîs: Eslem Ebû İmrân anlatıyor:

Ukbe b. Âmir, Mısırlıların; Fadâle b. Ubeyd, Şamlıların başında olduğu halde Kostantiniye(İstanbul) kuşatmasında bulunuyorduk. Bizanslılardan büyük bir asker birliği şehirden/surlardan (saldırmak/ savaşmak üzere) çıktı. Biz de onlar için saflar hâlinde büyük bir birlik oluşturduk. Tam bu

sırada Müslümanlardan birisi, (açıktan) atılıp düşman saflarına daldı. Sonra çıkıp bize doğru yöneldi. İnsanlar ise onun ardından haykırdılar (ah ettiler) ve ‘Subhânallah! Delikanlı göz göre göre kendisini tehlikeye attı’ dediler. Bu sözler üzerine Rasûlullah *sal-lallâhu aleyhi ve sellem*’in dostu Ebû Eyyûb *radiyallâhu anh*’ dedi ki:

“Ey Müslümanlar, sizler bu âyeti böyle yorumluyorsunuz. Hâlbuki o âyet biz Medîneli Müslümanlar/Ensar topluluğu hakkında nâzil olmuştur. Allah Teâlâ İslâm’ı düşmanlarına üstün kılıp, dînine yardım edenleri çoğalınca bizler(den bâzıları) kendi aramızda, Allah Rasûlu(s.a.v.)’ın gıyâbında birbirimize ‘Mallarımız bakımsız kaldı-ziyâna uğradı, şimdi Allah İslâm’ı aziz kıldı ve yardımcıları da çoğaldı. Artık biz malla-

rimızın başına dönsek ve onlardan zâyî olanların islâhı ile meşgul olsak' demiştik. Allah Tebâreke ve Teâlâ, bizim bu hususta içimizden geçirdiklerimizi reddederek/ karşılık vererek Kitâb'ında âyet indirdi ve buyurdu ki: **"Allah yolunda infâk ediniz de kendi ellerinizle kendinizi tehlikeye atmayınız"** Böylece gerçek tehlike, mallarımızın başında durup onların islâhıyla uğraşarak cihâdı terk etmemizdir. Biz bunun üzerine gazâ ile emrolunduk.'

İşte Ebû Eyyûb bu hâl üzere Allah yolunda gazâlara katılmaya devâm etti. Tâki rûhu kabzolununcaya/Rûm diyârında-Bizans topraklarında defnolununcaya dek."¹⁹

¹⁹ Nesâî, es-Sünenü'l-Kübrâ: 10962; Tirmizî, Tefsîru'l-Kur'ân 3: 2972-**Hasen Sahîh**-; İbn Hibbân: 4711.

﴿مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
 كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنبُلَةٍ
 مِائَةٌ حَبَّةٌ وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ
 وَاسِعٌ عَلِيمٌ* الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ
 اللَّهِ ثُمَّ لَا يَتَّبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَنًّا وَلَا أَذًى لَهُمْ
 أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ
 يَحْزَنُونَ* قَوْلٌ مَعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِنْ صَدَقَةٍ
 يَتَّبِعُهَا أَذًى وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَلِيمٌ* يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
 آمَنُوا لَا تُبْطِلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى﴾

9. Âyet: “Allah yolunda mallarını harca-
 yanların örneği; yedi başak bitiren bir
 dâne gibidir ki, her başağında da yüz dâne
 bulunur. Allah dilediğine de kat kat daha
 fazlasını verir. Allah lütfu pek geniş olan

ve her şeyi hakkıyla bilendir. Allah yolunda mallarını harcıyıp da, verdiklerinin ardından başa kakmayan, eziyet vermeyen (gönül kırmayan) kimseler var ya, onlar için Rableri katında hâs mükâfatlar vardır. Ve onlara hiçbir korku yoktur, onlar üzüntü de çekmeyeceklerdir.

Bir güzel söz ve mağfiret /bağışlama, ardından minnet ve eziyet gelen sadakadan daha iyidir. Allah Ğanîdir (hiçbir şeye muhtaç değildir/zengindir), Halîmdir (hilim sâhibidir/cezâ vermede acele etmeyendir).”²⁰

²⁰ Bakara Sûresi(2): 261-263. Âyetler.

۱۱ - عَنْ خُرَيْمِ بْنِ فَاتِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

«مَنْ أَنْفَقَ نَفَقَةً فِي سَبِيلِ اللَّهِ كُتِبَتْ لَهُ سَبْعُمِائَةٍ

ضِعْفٍ»

11.Hadîs: Hureym b. Fâtik *radiyallâhu anh* anlatıyor: Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdular: “**Her kim Allah yolunda (cihâd için) bir infâkta bulunursa bu ona 700 kat yazılır.**”²¹

²¹ Tirmizî, Fedâilu'l-Cihâd 5: 1625-**hasen hadîs**--; Nesâî, Cihâd 45: 3185; Ahmed b. Hanbel: 19036; İbn Hibbân: 4647, 6171; Hâkim, el-Müstedrak: 2496; Buhârî, et-Târîhu'l-Kebîr 8/423; İbn Ebî Âsım, el-Cihâd: 71-2. Hureym(r.a.)'ın hadisi, Hâfız Dârekutnî'nin Buhârî ile Müslim'in *Sahîh*'lerindeki sıhhat şartı üzere olduğunu savunduğu hadîslerdendir. (el-İlzâmât, sf: 97) bkz: 12.-13. hadîsler.

﴿إِنَّ الْمُصَّدِّقِينَ وَالْمُصَدِّقَاتِ وَأَقْرَضُوا اللَّهَ
قَرْضًا حَسَنًا يُضَاعَفُ لَهُمْ وَلَهُمْ أَجْرٌ كَرِيمٌ﴾

10.Âyet: “Hiç şüphesiz sadaka veren
erkeklerle ve sadaka veren kadınlara ve de
Allah’a güzel bir borç verenlere, verdikle-
rinin karşılığı kat kat ödenir. Ve ayrıca
onlara değerli bir mükâfat vardır.”²²

²² Hadîd Sûresi(57), 18.âyet.

١٢ - عَنْ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ، وَأَبِي الدَّرْدَاءِ، وَأَبِي

هُرَيْرَةَ، وَأَبِي أُمَامَةَ الْبَاهِلِيِّ، وَعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، وَعَبْدِ اللَّهِ
بْنِ عَمْرٍو، وَجَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، وَعِمْرَانَ بْنِ الْحُصَيْنِ، كُلُّهُمْ
يُحَدِّثُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، أَنَّهُ قَالَ:

«مَنْ أَرْسَلَ بِنْفَقَةٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَأَقَامَ فِي بَيْتِهِ،
فَلَهُ بِكُلِّ دِرْهَمٍ سَبْعُمِئَةِ دِرْهَمٍ، وَمَنْ غَزَا بِنَفْسِهِ فِي
سَبِيلِ اللَّهِ، وَأَنْفَقَ فِي وَجْهِ ذَلِكَ، فَلَهُ بِكُلِّ دِرْهَمٍ
سَبْعُمِئَةِ أَلْفِ دِرْهَمٍ»

ثُمَّ تَلَا هَذِهِ الْآيَةَ: ﴿وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ﴾

12.Hadîs: “Ali b. Ebî Tâlib, Ebu'd-

Derdâ, Ebû Hurayra, Ebû Umâme el-Bâhilî,

Abdullah b. Ömer, Abdullah b. Amr, Câbir

b. Abdillâh ve İmrân b. Huseyn *radiyallâhu*

anhum anlatıyorlar: Rasûlullah *sallallâhu*

aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kim Allah yolunda (cihâda) bir nafaka gönderirse, onun için Allah katında kendisi evinde oturduğu halde- gönderdiği her dirheme karşılık 700 dirhem (ecri) vardır. Kim de Allah yolunda canıyla/bizzat gazâyâ çıkar ve bu yolda mal harcarsa, onun için her dirheme karşılık 700 bin dirhem ecri vardır” sonra da şu âyeti okudu: **“Allah dilediğine kat kat fazlasını verir.”** ²³

²³ Bakara Sûresi: 261. İbn Mâce, Cihâd 4: 2761; İbn Ebî Hâtim, et-Tefsîr:2778. Hasen el-Basrî'den mürsel bir rivâyettir. Hasen el-Basrî'den nakleden el-Halîl b. Abdullah isimli râvî meçhul sayıldığı için isnâdı zayıftır. Bir sonraki hadîs ise mânâ yönünden bunun şâhidi sayılabilir. (Bak: İbn Kesîr, et-Tefsîr 1/692; Hâfız Bûsîrî, Misbâhu'z-Zücâce 2/108: 980)

Aynı mânâyı ifâde eden Muâz b. Cebel (r.a.)’dan nakledilen bir diğer hadis-i şerîfte Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmaktadır:

١٣- عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «طُوبَى لِمَنْ أَكْثَرَ فِي الْجِهَادِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ تَعَالَى؛ فَإِنَّ لَهُ بِكُلِّ كَلِمَةٍ سَبْعِينَ أَلْفَ حَسَنَةٍ، كُلُّ حَسَنَةٍ مِنْهَا عَشْرَةٌ أَضْعَافٍ مَعَ الَّذِي لَهُ عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الْمَزِيدِ». قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ النَّفَقَةُ؟ قَالَ: «النَّفَقَةُ عَلَى قَدْرِ ذَلِكَ».

قَالَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ: فَقُلْتُ لِمُعَاذٍ: إِنَّمَا النَّفَقَةُ بِسَبْعِ مِائَةٍ ضِعْفٍ؟ فَقَالَ مُعَاذٌ: قَلَّ فَهْمُكَ، إِنَّمَا ذَاكَ إِذَا أَنْفَقُوهَا وَهُمْ مُقِيمُونَ بَيْنَ أَهْلِيهِمْ غَيْرُ غُرَاةٍ، فَإِذَا غَزَوْا وَأَنْفَقُوا خَبَأَ اللَّهُ لَهُمْ مِنْ خِزَانَةِ رَحْمَتِهِ مَا يَنْقَطِعُ

عَنْهُ عَلِمَ الْعِبَادُ وَصِفَتْهُمْ، فَأُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ
وَحِزْبُ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ».

13.Hadîs: Muâz *radiyallahu anh* dedi ki:
Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle
buyurdular: “Allah yolunda cihattayken Al-
lah’ı zikretmeyi arttırana müjdeler olsun.
Zîrâ o kimseye her kelimesi için 70 bin
hasene/iyilik vardır. Her hasenesi de on
kat(sevap)dır. Onun için Allah katındaki
(saklı olan) ilâve de berâberindedir”. De-
nildi ki: “Ey Allah’ın Rasûlü! (Cihâd için)
Nafaka/yapılan harcama hakkında ne der-
sin?’ Bunun üzerine “(Allah yolunda ci-
hattaki) İnfâk-Harcamalar da bu kadar-
dır/aynen böyledir” buyurdu.

(Hadîsi Muâz b. Cebel'den işitip rivâyet eden) Abdurrahman diyor ki: Muâz'a (Bakara 261. Âyeti kastederek) "(Allah yolunda) infâk/harcama ancak 700 misliyle değil midir?" dedim. Muâz ise 'Anlayışın yeterli değil/sen (âyeti) eksik anlamışsın. O ancak, gazâyâ çıkmaksızın âileleri arasında oturup infâk ederlerse öyledir. Gazâyâ çıkar ve de infâk ederlerse, Allah onlar için rahmetinin hazînesinden, kullarının ilminin ve vasfının asla erişemeyeceği/bilgisi ve târifinde âciz kalacakları (ecir ve mükâfatlar) gizlemiştir. 'İşte onlar Allah'ın hizbi/taraftarlarıdır. Ve üstün gelecek olanlar da kesinlikle Allah'ın tarafında olan o kimselerdir.'(bak: Mâide 56; Mücâdile 22)²⁴

²⁴ Taberânî, el-Mu'cemu'l-Kebîr 13/4624 (20/77): 143.

﴿إِنْ تُبْدُوا الصَّدَقَاتِ فَنِعِمَّا هِيَ * وَإِنْ تُخْفُوهَا
وَتُؤْتُوهَا الْفُقَرَاءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ مِنْ
سَيِّئَاتِكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ﴾

11.Âyet: “Sadakalar(Allah yolundaki gönüllü harcamalar)ınızı açıktan verirsiniz ne âlâ. Eğer onu fakirlere gizlice verirsiniz, işte bu sizin için daha hayırlı olur. Allah da bu sebeple sizin günahlarınızdan bir kısmını örter/bağışlar. Allah yaptığınız her şeyden hakkıyla haberdârdır.”²⁵

İsnâdı zayıfır. Bir önceki hadîsin şâhidi mâhiyetindedir.

²⁵ Bakara Sûresi(2), 271. Âyet.

١٤ - عن أبي هريرة رضي الله عنه عن النبي ﷺ

قال: «سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمُ اللَّهُ فِي ظِلِّهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ: ... وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ أَخْفَى حَتَّى لَا تَعْلَمَ شِمَالُهُ مَا تُنْفِقُ يَمِينُهُ»

14.Hadîs: Ebû Hurayra *radiyallâhu anh'*ın anlattığına göre Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdular:

“Gölgesinden başka hiçbir gölgenin bulunmadığı günde Allah Teâlâ, 7 (sınıf) kimseyi gölgesinde gölgelendirip ağırlayacaktır. ... Sağ elinin infâk ettiğini sol eli bilmeyecek kadar gizli sadaka veren kimse.”²⁶

²⁶ Buhâri, Ezan 36/2: 660, Zekât 16/1: 1423, Hudûd 19/1: 6806; Müslim, Zekât 91: 1031; Tirmizî, Zühd 53;

﴿وَأَقِمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا
حَسَنًا وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ
اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ وَأَعْظَمُ أَجْرًا وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ
غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾

12.Âyet: “Ve namazı dosdoğru kılın, zekâtı verin ve Allah’a gönül hoşnutluğuyla/güzel bir borç verin. Kendiniz için önden hayır namına ne hazırlar/sunarsanız, Allah katında onu daha üstün ve mükâfatça daha büyük bir halde bulursunuz. Allah’tan mağfiret dileyin, şüphesiz Allah Ğafûr/çokça bağışlayan ve Rahîm/çokça rahmet edendir.”²⁷

Nesâî, Kudât 2; Ahmed b. Hanbel, 2/243: 9665; İbn Huzeyme 1/217: 358; İbn Hibbân 10/338: 4486.

²⁷ Müzzemmil Sûresi(73), 20. Âyet.

١٥- عَنْ أَبِي أُمَامَةَ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ
اللَّهِ ﷺ :

« أَفْضَلُ الصَّدَقَاتِ ظِلُّ فُسْطَاطٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
وَمَنْيْحَةُ خَادِمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ طَرُوقَةُ فَحْلٍ فِي
سَبِيلِ اللَّهِ »

15.Hadîs: Ebû Ümâme *radiyallâhu anh*'den rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"Sadakaların en fazîletlisi Allah yolunda kurulan bir karargâhın gölgesi, Allah yolundaki bir mücâhide verilen hizmetçi ve Allah yolunda (cihâda) bağışlanmış bir erkek devedir."²⁸

²⁸ Tirmizî, Fezâilü'l-cihâd 5: 1626-7 -hasen sahih hadîs- ; Ahmed b. Hanbel, el-Müsned: 22321; : 2507.

﴿فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَاسْمَعُوا وَأَطِيعُوا
وَأَنْفِقُوا خَيْرًا لِّأَنْفُسِكُمْ وَمَنْ يُوقْ شَحْخَ نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ
هُمُ الْمُفْلِحُونَ إِنْ تُقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا
يُضَاعِفْهُ لَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ شَكُورٌ حَلِيمٌ﴾

13.Âyet: “Öyleyse gücünüz yettiğinde Allah’a karşı gelmekten sakının. Dinleyin, itaat edin ve kendi **hayrınıza** olarak **infâk** edin (Allah için harcayın). Kim nefsinin dünya hırsı ve cimriliğinden korunursa işte onlar gerçekten kurtuluşa erenlerdir.

Eğer Allah’a (onun yolunda) ödünç vererseniz, Allah onu sizin için kat kat arttırır ve size mağfiret eder. Allah Şekûr’dur

/çokça mükâfât verendir, Halîm'dir/cezâ vermekte acele etmeyendir.”²⁹

١٦- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ:

« قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: أَنْفِقْ يَا ابْنَ آدَمَ أَنْفِقْ عَلَيْكَ »

16.Hadîs: Ebû Hurayra *radiyallâhu anh*'den rivâyet edildiğine göre Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*, ‘Allah Teâlâ şöyle buyurdu’ demiştir:

“Ey Âdemoğlu! Sen (benim yolumda) infakta bulun ki, ben de sana infâk edeyim!”³⁰

²⁹ Teğâbun Sûresi(64): 16-17 Âyetler.

³⁰ Buhârî, Tefsîru sureti Hûd 2: 4684; Nefekât 1/2: 5352; Tevhid 35: 7496; Müslim, Zekât 36, 37: 993. Ayrıca bk. İbn Mâce, Keffârât 15.

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ
قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعَ فِيهِ وَلَا خُلَّةٌ وَلَا
شَفَاعَةٌ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾

14.Âyet: “Ey imân etmiş olanlar! İçin-
de herhangi bir satışın, dostluğun ve şefa-
atin bulunmadığı bir gün gelmeden önce,
sizi rızıklandırdıklarımızdan (Allah yo-
lunda) harcayın! Nitekim kâfirler (yok sa-
yan inkârcılar), zalimlerin ta kendileri-
dir.”³¹

³¹ Bakara Sûresi(2): 257. Âyet.

۱۷- عن أبي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه قال: قال رسول

الله ﷺ: « مَا مِنْ يَوْمٍ يُصْبِحُ الْعِبَادُ فِيهِ إِلَّا

مَلَكَانِ يَنْزِلَانِ ، فَيَقُولُ أَحَدُهُمَا: اللَّهُمَّ أَعْطِ مُنْفِقًا خَلَفًا، وَيَقُولُ الْآخَرُ: اللَّهُمَّ أَعْطِ مُمْسِكًا تَلَفًا. »

17.Hadîs: Ebû Hurayra *radiyallâhu*

*anh'*den rivâyet edildiğine göre Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Her sabah iki melek iner. Biri:

-‘Ya Rabb! İnfâk edene malının karşılı-

ğını (halef) ver’, der. Diğeri de:

-‘Ya Rabb! Cimrilik edenin malını telef

et’, diye dua eder.”³²

³² Buhârî, Zekât 27: 1442; Müslim, Zekât 57: 1010.

﴿ فَأَمَّا مَنْ أَعْطَىٰ وَاتَّقَىٰ * وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَىٰ *

فَسَنِّيئِرُهُ لِلْيُسْرَىٰ ﴾ [الليل: ۵-۷]

15.Âyet: “Her kim de verir, (karşı

gelmekten) sakınır ve en güzeli doğrular-

sa, ona kolay (saadet) yolunu kolaylaştırır-

ız.”³³

³³ Leyl Sûresi(92): 5-7. Âyetler.

١٨- عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ:

« لَا حَسَدَ إِلَّا فِي اثْنَتَيْنِ: رَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ مَالًا، فَسَلَّطَهُ عَلَى هَلَكْتِهِ فِي الْحَقِّ، وَرَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ حِكْمَةً، فَهُوَ يَقْضِي بِهَا وَيُعَلِّمُهَا »

18.Hadîs: Abdullah b. Mes'ûd *radiyallâhu anh'*den rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Yalnız şu iki kimseye gıpta edilir: **Al-**
lah'ın kendisine ihsân ettiği malı hak
yolunda harcayıp tüketen kimse ile
Allah'ın kendisine verdiği ilimle yerli ye-
rince hükmeden ve onu başkalarına da öğ-
reten kimse”³⁴

³⁴ Buhârî, İlim 15: 73, Zekât 5: 1409, Ahkâm 3: 7141, İ'tisâm 13: 7316; Müslim, Müsâfirîn 268: 816; Ahmed b. Hanbel: 3651.

۱۹ - عَنْ ابْنِ عُمرَ رضي الله عنهما عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ:

« لَا حَسَدَ إِلَّا فِي اثْنَتَيْنِ : رَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ الْقُرْآنَ ،
فَهُوَ يَقُومُ بِهِ آنَاءَ اللَّيْلِ وَآنَاءَ النَّهَارِ ، وَرَجُلٌ آتَاهُ
اللَّهُ مَالاً ، فَهُوَ يُنْفِقُهُ آنَاءَ اللَّيْلِ وَآنَاءَ النَّهَارِ »

19.Hadîs: İbn Ömer *radiyallâhu an-hümâ* dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Sâdece şu iki kimseye gıpta edilir: Biri Allah’ın kendisine Kur’ân-ı Kerîm verdiği ve gece gündüz onunla meşgul olan kimse, diğeri Allah’ın kendisine mal verdiği ve bu malı gece gündüz O’nun yolunda harca-yan kimse.”³⁵

³⁵ Buhârî, Fedâilu’l-Kur’ân 5: 5025, Tevhîd 45: 7529; Müslim, Müsâfirîn 267: 815; İbn Mâce, Zühd 22: 4208;

﴿ وَسَيُجَنَّبُهَا الْأَتْقَى * الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّى *
وَمَا لِأَحَدٍ عِنْدَهُ مِنْ نِعْمَةٍ تُجْزَى * إِلَّا ابْتِغَاءَ
وَجْهِ رَبِّهِ الْأَعْلَى * وَلَسَوْفَ يَرْضَى ﴾

16.Âyet: “Allah’a karşı gelmekten en çok sakınan, **malını vererek arınan kimse cehennemden uzak tutulacaktır.** O şahsın üzerinde, hiç kimsenin karşılık bekleyen bir nimeti (iyiliği) de yoktur. Ancak Yüce

İbn Hibbân: 90. Benzer bir hadisi Ebû Hurayra (r.a.) da rivâyet etmiştir: Buhârî, Fedâilu’l-Kur’ân 20: 5026, Tevhîd 45: 7528. Bu mânâda Ebû Sa’îd el-Hudrî, Yezîd b. El-Ahnes, Amr b. El-Âs, Abdullah b. Amr, Semura b. Cündüb ve Enes b. Mâlik (r.anhum)’den de olmak üzere 9 farklı sahâbîden bize hadîs rivâyeti ulaşmıştır. Bkz: Müsnedü’l-İmâm Ahmed b. Hanbel 6/163: 3651. hadîsin dipnotu.

Rabbinin rızâsını kazanmaya çalışır. O kimse kavuşacağı nimetlerden hoşnut olacaktır”.³⁶

³⁶ Leyl Sûresi(92): 17-21.Âyetler.

۲۰- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

« إِنَّ الصَّدَقَةَ لِتُطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ وَتَدْفَعُ مِيتَةَ

السُّوءِ »

20. **Hadîs:** Enes b. Mâlik *radiyallâhu anh* dedi ki: Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Muhakkak ki, sadaka Rabbin gazabını söndürür/giderir. Kötü ölümü de def eder.”³⁷

³⁷ Tirmizî, Zekât 28: 664 -**hasen garîb**-; İbn Hibbân: 3309; Dıyâ el-Makdisî, el-Ehâdisu'l-Muhtâra: 1682-3.

﴿خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا﴾

17.Âyet: “Onların mallarından sadaka al ki, bununla kendilerini (günâhlarından) temizlemiş, onları(n hasenâtını) arındırmış/bereketlendirmiş olasın.”³⁸

﴿وَمَنْ تَزَكَّى فَإِنَّمَا يَتَزَكَّى لِنَفْسِهِ إِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ﴾

18.Âyet: “Kim arınır/temizlenirse sırf kendi fâidesine arınmış/temizlenmiş olur. Nihâyet varış ancak Allâh’adır.”³⁹

³⁸ Tevbe Sûresi(9): 103. Âyet.

³⁹ Fâtır Sûresi(35): 18.Âyet.

۲۱- عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ:

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ:

« مَنْ أَظْلَلَ رَأْسَ غَازٍ أَظَلَّهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ».

21.Hadîs: Ömer *radıyallâhu anh* dedi

ki: Ben Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in

“Kim (Allah yolunda) savaşa çıkmış bir gâzînin başını gölgelendirirse, Allah da onu kıyâmet gününde gölgelendirir” buyurduğunu işittim.⁴⁰

⁴⁰ Ahmed b. Hanbel: 126, 376; İbn Ebî Şeybe:19902; Ebû Ya'lâ: 253; İbn Hibbân: 4628; Hâkim, el-Müstedrak: 2502; Dıyâ el-Makdisî, el-Muhtâra: 244-7; İbn Ebî Âsım, el-Cihâd: 92. Hâfız İbn Hacer ve Suyûtî hadîsin hasen olduğuna hükmetmişlerdir. (el-Emâli'l-Mutlaka:105; Buzûğu'l-Hilâl fî Hısâli'l-Mücibeti li'z-Zilâl: 2)

﴿الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَاظِمِينَ
الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ
الْمُحْسِنِينَ﴾

19.Âyet: “O takvâ sâhipleri ki, bol-
lukta da darlıkta da Allah için harcarlar;
öfkelerini yutarlar ve insanları affederler.
Allah da ihsân sâhiplerini severler”.⁴¹

⁴¹ Âl-i İmrân Sûresi(3): 134.Âyet.

۲۲- عَنْ سَهْلِ بْنِ حُنَيْفٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ:

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ :

«مَنْ أَعَانَ مُجَاهِدًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ، أَوْ غَارِمًا فِي عُسْرَتِهِ ، أَوْ مُكَاتَبًا فِي رَقَبَتِهِ، أَظَلَّهُ اللَّهُ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ».

22.Hadîs: Sehl b. Huneyf *radıyallâhu*

*anh'*ın aktardığına göre Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdular:

“Her kim Allah yolundaki bir mücâhide destek olursa, ya da zorda kalan bir borçluya yâhut hürriyetine kavuşma sözleşmesini ödemeye çalışan bir (mükâteb) köleye yardımcı olursa, Allah o kimseyi kendi

gölgesinden başka hiçbir gölgenin bulunmadığı günde gölgelendirecektir.”⁴²

⁴² Ahmed b. Hanbel: 15986-7; İbn Ebî Şeybe: 19903; Abd b. Humeyd, el-Müntehab: 470; İbn Ebî Âsım, el-Cihâd: 93-94; Tahâvî, Şerhu Müşkili'l-Âsâr 9/425: 3818-9; Hâkim, el-Müstedrak: 2503; Beyhakî, es-Sünenü'l-Kübrâ: 22143; Taberânî el-Mu'cemu'l-Kebîr: 5590-1. Dımyâtî, İbn Hacer el-Askalânî ve Suyûtî gibi hadîs hâfızları bu hadîsin **hasen** olduğuna hükmetmişlerdir: el-Metceru'r-Râbih, sf:445: 920; el-Emâli'l-Mutlaka, sf: 105; Buzûğu'l-Hilâl fi'l-Hısâli'l-Mûcibeti li'z-Zilâl, sf:2.

﴿لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ﴾

20. Âyet: “Sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda harcamadıkça, hayra/en iyiye eremezsiniz.”⁴³

⁴³ Âl-i İmrân(3), 92. Âyet.

٢٣ - عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كَانَ أَبُو طَلْحَةَ

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَكْثَرَ الْأَنْصَارِ بِالْمَدِينَةِ مَالاً مِنْ نَخْلٍ، وَكَانَ

أَحَبُّ أَمْوَالِهِ إِلَيْهِ بَيْرُحَاءَ ، وَكَانَتْ مُسْتَقْبَلَةَ الْمَسْجِدِ وَكَانَ

رَسُولُ ﷺ يَدْخُلُهَا وَيَشْرَبُ مِنْ مَاءٍ فِيهَا طَيِّبٍ قَالَ

أَنَسٌ: فَلَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ: ﴿لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا

مِمَّا تُحِبُّونَ﴾ قَامَ أَبُو طَلْحَةَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ :

يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَنْزَلَ عَلَيْكَ: ﴿لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ

حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ﴾ وَإِنَّ أَحَبَّ مَالِي إِلَيَّ بَيْرُحَاءَ ،

وَإِنَّهَا صَدَقَةٌ لِلَّهِ تَعَالَى أَرْجُو بِرَّهَا وَذُخْرَهَا عِنْدَ اللَّهِ تَعَالَى،

فَضَعَهَا يَا رَسُولَ اللَّهِ حَيْثُ أَرَاكَ اللَّهُ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ

ﷺ: « بَخٍ ، ذَلِكَ مَالٌ رَابِحٌ ، ذَلِكَ مَالٌ رَابِحٌ »

23.Hadîs: Enes *radıyallâhu anh* şöyle dedi:

Medine’de Ensâr arasında en fazla hurmalığı bulunan Ebû Talha idi. En sevdiği malı da Mescid-i Nebevî’nin karşısındaki **Beyruhâ** adlı hurma bahçesiydi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* bu bahçeye girer ve oradaki tatlı sudan içerdi.

Enes (sözüne devamla) dedi ki:

“Sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda harcamadıkça, en iyiye eremezsiniz” âyet-i kerîmesi nâzil olunca, Ebû Talha Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*’in yanına geldi ve:

- Yâ Rasûlallah! Allah Teâlâ sana **“Sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda harcama-**

dıkça, en iyiye/hayra eremezsiniz” âyetini indirdi. En sevdiğim malım Beyruhâ adlı bahçedir. Onu Allah rızâsı için sadaka ediyorum. Allah’dan onun sevâbını ve âhiret azığı olmasını dilerim. Beyruhâ’yı Allah’ın sana göstereceği şekilde kullan’ dedi.

Bunun üzerine Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

– “ **Beh beh beh! Âferin! Kârlı mal dediğin işte budur! Kârlı mal işte budur!**” ⁴⁴

⁴⁴ Buhârî, Zekât 44: 1641, Vekâlet 15: 2318, Vesâyâ 17: 2758, 26: 2769, Tefsîr Sûre Âli İmrân 5: 4554, Eşribe 13: 5611; Müslim, Zekât 42: 998; Ahmed b. Hanbel: 12438.

﴿وَلَقَدْ آتَيْنَا لُقْمَانَ الْحِكْمَةَ أَنِ اشْكُرْ لِلَّهِ ۚ وَمَن يَشْكُرْ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ ۖ وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌ حَمِيدٌ﴾

21.Âyet: “Andolsun ki biz Lokmân'a, Allah’a şükret diye(rek), hikmet verdik. **Kim şükrederse ancak kendi fâidesi için şükreder.** Kim de nankörlük ederse hiç şüphe yok ki Allah Ğanîdir (her ihtiyaç-tan müstağnîdir), Hamîddir/her hamde O lâyıktır.” ⁴⁵

⁴⁵ Lokman Sûresi(31): 12.âyet.

٢٤ - عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ

اللَّهِ ﷺ: «أَيُّكُمْ مَالٌ وَارِثِهِ أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنْ مَالِهِ؟»

قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَا مِنَّا أَحَدٌ إِلَّا مَالُهُ أَحَبُّ إِلَيْهِ.

قال: «فَإِنَّ مَالَهُ مَا قَدَّمَ وَمَالٌ وَارِثِهِ مَا أَخَّرَ».

24.Hadîs: İbni Mes'ûd *radiyallâhu anh*

şöyle dedi: ‘Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* ashâbına:

- ‘**Hanginize mirasçısının malı, kendi malından daha sevimlidir?**’ diye sordu. Onlar:

- ‘Ey Allah’ın Rasûlü! Elbette ki, hepimizin kendi malı ona daha sevimlidir’ dediler. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* de:

“Gerçekten kişinin kendi malı, hayır yaparak önceden gönderdiği, mirasçısının malı ise, harcamayıp geriye bıraktığıdır!” buyurdu.⁴⁶

⁴⁶ Buhârî, Rikak 12: 6442, el-Edebu'l-Müfred: 153; İbn Hibbân: 3330; Ahmed b. Hanbel: 3626.

﴿لِيُنْفِقْ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ وَمَن قُدِرَ عَلَيْهِ
رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا
إِلَّا مَا آتَاهَا سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا﴾

22.Âyet: “Varlıklı, imkânları geniş zengin kimse, zenginliğine göre infâkta bulunsun. Eli dar olan kimse de Allah’ın kendisine verdiğinden (imkânı ölçüsünde) infakta bulunsun. Allah hiç kimseye gücünün yettiğinden fazla bir şey yüklemez.”⁴⁷

⁴⁷ Talâk Sûresi (65), 7. Âyet.

٢٥- وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ:

« مَثَلُ الْبَخِيلِ وَالْمُنْفِقِ/الْمُتَصَدِّقِ، كَمَثَلِ رَجُلَيْنِ عَلَيْهِمَا جُبَّتَانِ مِنْ حَدِيدٍ مِنْ تُدِيهِمَا إِلَى تَرَاقِيهِمَا، فَأَمَّا الْمُنْفِقُ ، فَلَا يُنْفِقُ إِلَّا سَبَعَتْ ، أَوْ وَفَرَتْ عَلَى جِلْدِهِ حَتَّى تُخْفِيَ بَنَانَهُ ، وَتَعْفُو أَثَرَهُ ، وَأَمَّا الْبَخِيلُ ، فَلَا يُرِيدُ أَنْ يُنْفِقَ شَيْئاً إِلَّا لَزَقَتْ كُلُّ حَلَقَةٍ مَكَانَهَا ، فَهُوَ يُوسِّعُهَا فَلَا تَتَّسِعُ. »

25.Hadîs: Ebû Hurayra *radiyallâhu anh'*den rivâyet edildiğine göre o, Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in şöyle buyurduğunu işitmiştir:

“Cimri ile malını infâk eden (cömerdin) durumu, göğüsleri ile köprücük ke-

mikleri arasına zırh giyinmiş iki kişinin durumuna benzer. Cömert, sadaka verdikçe, üzerindeki zırh genişler, uzar, ayak parmaklarını örter ve ayak izlerini siler. Cimri ise, bir şey vermek istediğinde zırhın halkaları birbirine iyice geçer, onu sıkıştırır; genişletmek için ne kadar çalışsa da başaramaz.”⁴⁸

⁴⁸ Buhârî, Zekât 28: 1443-4, Cihâd 89: 2917, Talâk 24: 5299; Libâs 9: 5795; Müslim, Zekât 75-77: 1021; Ahmed b. Hanbel: 7483. Ayrıca bk. Nesâî, Zekât 61.

﴿وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ خَيْرًا لَّهُمْ بَلْ هُوَ شَرٌّ لَّهُمْ سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخَلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ﴾ [آل عمران: ١٨٠]

23.Âyet: “Allah’ın kendilerine lütfundan verdiği nimetlerde cimrilik edenler, kesinlikle bunun, kendileri için hayırlı olduğunu sanmasınlar! Hayır! Bilakis o, kendileri için bir şerdir. Cimrilik ettikleri şey kıyâmet gününde boyunlarına dolandırılacaktır. Göklerin ve yerin mîrası yalnızca Allah’ındır. Ve Allah, yaptıklarınızdan hakkıyla haberdârdır.”⁴⁹

⁴⁹ Âl-i İmrân Sûresi (3) , 180. Âyet.

۲۶ - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ:

« السَّاعِي عَلَى الْأَرْمَلَةِ وَالْمِسْكِينَ كَالْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ » وَأَحْسَبُهُ قَالَ:

«وَكَالْقَائِمِ الَّذِي لَا يَفْتُرُ ، وَكَالصَّائِمِ لَا يُفْطِرُ».

26.Hadîs: Yine Ebû Hurayra *radı-yallâhu anh*'dan rivâyet edildiğine göre Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

“Kocasız kadınlarla, yoksulların işleri için koştururan/onlara yardımcı olan kimse, Allah yolunda cihâd eden gibidir.”

Râvi diyor ki, hatta Hz. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*'in:

“O kimse tıpkı geceleri durmadan namaz kılan, gündüzleri hiç ara vermeden oruç tutan kimse gibidir” buyurduğunu da sanıyorum.⁵⁰

⁵⁰ Buhârî, Nafakât 1, Edeb 25-6; Müslim, Zühd 41.

﴿لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أُحْصِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا فِي الْأَرْضِ يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَفُّفِ تَعْرِفُهُمْ بِسِيمَاهُمْ لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ إِلْحَافًا وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ﴾

24. Âyet: “Sadakalar, hayatlarını Allah yoluna (cihâda vs.) adanmış, gelir te'mîni için yeryüzünde dolaşmaya fırsat bulamayanlara verilmelidir. İstemekten/dilenmekten çekindikleri için, (onların hâlini) bilmeyenler zengin olduklarını zannederler. Sen ise onları sîmâlarından tanırsın; onlar, yüz­süz­lük ederek insanlardan ısrarla bir şey istemezler.”⁵¹

⁵¹ Bakara Sûresi (2), 273. Âyet.

٢٧- عَنْ قَيْسِ بْنِ بِشْرِ التَّغْلِبِيِّ قَالَ: أَخْبَرَنِي
أَبِي وَكَانَ جَلِيساً لِأَبِي الدَّرْدَاءِ -رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ-
قَالَ: كَانَ بِدِمَشْقَ رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ ﷺ
يُقَالُ لَهُ سَهْلُ ابْنِ الْحَنْظَلِيَّةِ، وَكَانَ رَجُلًا مُتَوَحِّدًا
قَلَّمَا يُجَالِسُ النَّاسَ، إِنَّمَا هُوَ صَلَاةٌ ، فَإِذَا فَرَغَ فَإِنَّمَا
هُوَ تَسْبِيحٌ وَتَكْبِيرٌ حَتَّى يَأْتِيَ أَهْلُهُ ، فَمَرَّ بِنَا وَنَحْنُ
عِنْدَ أَبِي الدَّرْدَاءِ، فَقَالَ لَهُ أَبُو الدَّرْدَاءِ - رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُ- : كَلِمَةٌ تَنْفَعُنَا وَلَا تَضُرُّكَ ، قَالَ: قَالَ لَنَا
رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: « الْمُنْفِقُ عَلَى الْخَيْلِ كَالْبَاسِطِ
يَدِهِ بِالصَّدَقَةِ لَا يَقْبِضُهَا»

27.Hadîs: Kays İbni Bişr et-Tağlibî şöyle demiştir: ‘Bana, Ebu’d-Derdâ *radiyallahu anh*’ın arkadaşı olan babam haber verdi ve şöyle dedi:

Dımaşk’da, Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem*’in ashâbından **İbnü’l-Hanzaliyye** denilen bir zât vardı. Bu adam yalnız başına yaşayan ve insanlarla çok az görüşen bir kimse idi. Hep namaz kılar, namazdan ayrılıp âilesinin/çoluk çocuğunun yanına gidene dek tekbîr ve tesbîh ile meşgul olurdu. Biz Ebu’d-Derdâ *radiyallahu anh*’ın yanında otururken bu zât yanımıza uğradı. Ebu’d-Derdâ *radiyallahu anh* ona:

– Bize fayda sağlayacak, sana zararı dokunmayacak bir söz söyle dedi. İbnu’l-Hanzaliyye *radiyallahu anh* da şunları söyledi:

– Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem*
bize şöyle buyurdu:

“Cihâd için hazırlanan ata (bine-
ğe/savaş aracına) **harcamada bulunan, sa-
daka vermek için elini açıp hiç kapat-
mayan kişi gibidir.**”⁵²

⁵² Ebû Dâvûd, Libâs 27: 4089; Hâkim, el-Müstedrak: 2509-10; İmâm Nevevî isnâdının **hasen** olduğuna hükmetmiştir. (Riyâzu's-Sâlihîn: 799)

﴿وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِّنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ﴾

25.Âyet: “(Allah için) Her ne harcar-
sanız, O bunun yerine yenisini verir.”⁵³

⁵³ Sebe’ Sûresi(34): 39.Âyet.

٢٨ - عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، قَالَ : جَاءَ

رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ بِنَاقَةٍ مَخْطُومَةٍ فَقَالَ : هَذِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : « لَكَ بِهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ سَبْعُمِائَةِ نَاقَةٍ كُلُّهَا مَخْطُومَةٌ » رواه مسلم .

28. Hadîs: Ebû Mes'ûd *radiyallâhu anh*

şöyle dedi: 'Bir adam, Nebî *sallallâhu aleyhi ve sellem* 'e yularlanmış bir deve getirdi ve:

– 'Bunu Allah yolunda cihâd için bağış-

ladım' dedi. Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve*

sellem: "**Bunun karşılığı olarak sana kıyâ-**

met gününde hepsi yularlanmış yedi yüz

deve verilecektir" buyurdu.⁵⁴

⁵⁴ Müslim, İmâre 132: 1505-6. Ayrıca: Nesâî, Cihâd 46; Ahmed: 17094, 22357; Dârimî: 2446; İbn Hibbân: 4649-50; Hâkim, Müstedrek: 2504; İbn Ebî Âsım, el-Cihâd: 79.

۲۹- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

ﷺ قَالَ :

« مَنْ أَنْفَقَ زَوْجَيْنِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ نُودِيَ مِنْ

أَبْوَابِ الْجَنَّةِ : يَا عَبْدَ اللَّهِ هَذَا خَيْرٌ ... »

29.Hadîs: Yine Ebû Hurayra *radı-yallâhu anh*'den rivâyet edildiğine göre Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"Allah yolunda çift çift sadaka veren kimse, cennetin muhtelif kapılarından, 'Ey Allah'ın (sevgili) kulu! Burada hayır ve bereket vardır', diye çağırılır."⁵⁵

⁵⁵ Buhârî, Savm 4, Cihâd 37, Bed'u'l-halk 9, Fezâilü Ashâbi'n-Nebî 5; Müslim, Zekât 85, 86.

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا
كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَلَا تَيَمَّمُوا
الْخَبِيثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِآخِذِيهِ إِلَّا أَنْ
تُغْمِضُوا فِيهِ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ
حَمِيدٌ*الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُمْ بِالْفَحْشَاءِ
وَاللَّهُ يَعِدُكُم مَغْفِرَةً مِنْهُ وَفَضْلًا وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ﴾

26.Âyet: “Ey iman edenler! Kazandıklarınızın iyi ve temiz olanlarından ve de rızık olarak sizin için yerden çıkardıklarımızdan (Allah yolunda) harcayın. Ondan, kendinizin gözünüzü yummadan kesinlikle almayacağınız pek âdî-bayağı malı vermeye kalkışmayın. Bilin ki şüphesiz Allah her şeyden Ğanî’dir/müstağnîdir, Hamîd’dir/asıl hamde-övülmeye lâayık

olan O'dur. Şeytan sizi fakirlikle korkutur ve size, (cimriliği,) çirkinliği ve hayâsızlığı emreder. Allah ise size katından bir mağfiret ve bol lütuf vadeder. Allah Vâsi'/her şeyi ihâta eden (her şeye yeten, lütfu geniş olan) ve Alîm/her şeyi hakkıyla bilendir.”⁵⁶

⁵⁶ Bakara Sûresi(2): 267-268. Âyetler.

۳۰- عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ ، وَأَبِي طَلْحَةَ بْنِ سَهْلٍ

الْأَنْصَارِيِّينَ ، يَقُولَانِ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

« مَا مِنْ أَمْرٍ يَخْذُلُ مُسْلِمًا فِي مَوْطِنٍ يُنْتَهَكُ

فِيهِ حُرْمَتُهُ ، وَيُنْتَقَصُ فِيهِ عَرْضُهُ إِلَّا خَذَلَهُ اللَّهُ فِي

مَوْطِنٍ يُحِبُّ فِيهِ نُصْرَتَهُ ، وَمَا مِنْ أَمْرٍ يَنْصُرُ

مُسْلِمًا فِي مَوْطِنٍ يُنْتَقَصُ فِيهِ مِنْ عَرْضِهِ وَتُنْتَهَكُ

فِيهِ حُرْمَتُهُ إِلَّا نَصَرَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِي مَوْطِنٍ يُحِبُّ

فِيهِ نُصْرَتَهُ »

30.Hadîs: İkisi de Ensârlı olan Câbir b.

Zeyd ve Ebû Talha b. Sehl *radiyallâhu an-humâ* anlatıyorlar: ‘Rasûlullah *sallallâhu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"Kim ki bir Müslümanı, hürmetinin

çiğnendiği, haysiyetinin aşağılandığı bir

durumda yardımsız bırakırsa, desteğe ihtiyaç duyduğunda Allah da onu yardımsız bırakır. Kim de, bir Müslümana, hürmetinin çiğnendiği, haysiyetinin aşağılandığı bir yerde yardım edip destek olursa, ihtiyaç duyduğunda Allah da ona destek olup zafer bahşeder."⁵⁷

⁵⁷ Ebû Dâvud, Edeb 41: 4884; Ahmed b. Hanbel: 16368; Buhârî, et-Târîhu'l-Kebîr, İsmâîl b. Beşîr'in Tercüme-i Hâli:1904; Abdullah b. Mübârek, ez-Zühd: 696; İbn Ebi'd-Dünyâ, es-Samt:241; Beyhaki, es-Sünenü'l-Kübrâ 8/167: 16682; Şu'abu'l-İmân: 7632; el-Âdâb:98; el-Harâitî, Mekârimu'l-Ahlâk: 843; Taberânî, el-Mu'mecu'l-Evsat: 8642; el-Kebîr, 4/1184(5/107): 4735; Beğavî, Şerhu's-Sünne,13/108: 3532; Ebû Nuaym, Hilyetu'l-Evliyâ 8/189.

﴿وَمِنْهُمْ مَّنْ عَاهَدَ اللَّهَ لَئِنْ آتَانَا مِنْ فَضْلِهِ
لَنَصَّدَّقَنَّ وَلَنَكُونَنَّ مِنَ الصَّالِحِينَ* فَلَمَّا آتَاهُمْ مِّنْ
فَضْلِهِ بَخِلُوا بِهِ وَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُّعْرِضُونَ* فَأَعْقَبَهُمْ
نِفَاقًا فِي قُلُوبِهِمْ إِلَى يَوْمٍ يَلْقَوْنَهُ بِمَا أَخْلَفُوا اللَّهَ
مَا وَعَدُوهُ وَبِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ﴾

27.Âyet: “Onlardan kimi de, ‘Eğer (Al-
lah) bize lütuf ve kereminden ihsân ederse,
andolsun ki sadaka vereceğiz ve kesinlikle
sâlihlerden olacağız!’ diye Allah'a söz ver-
miş/Allah ile ahidleşmişti. Ne zaman ki (Al-
lah), lütfundan onlara istediklerini verdi,
cimrilik edip yüz çevirerek sözlerinden dön-
düler. Bunun üzerine Allah, kendisine ver-
dikleri sözden döndükleri ve yalan söyle-

meği âdet edindikleri için, (bu yaptıklarının)
âkıbeti olarak, kendisiyle karşılaşacakları
gün gelinceye kadar kalplerinde bir
nifâk/ikiyüzlülük vâr etti.”⁵⁸

وآخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمين

⁵⁸ Tevbe Sûresi(9): 75-77. Âyetler.

SÛRİYE'DEKİ KARDEŞLERİMİZE YARDIM ULAŞTIRMAK İSTEYENLER İÇİN TAVSİYE KURULUŞLAR

***İHH İnsanî Yardım Vakfı: Albaraka Türk -**

Fâtiḥ Şûbesi: Hesap No - İBAN:

TL: 287839-000009 - TR160020300000287839000009

USD: 287839-000002 - TR160020300000287839000002

EURO: 287839-000010- TR160020300000287839000010

PTT- POSTA ÇEKİ HESABI: TL: 1605451

***Yâren Yardım Gönüllüleri Derneği**

HATAY/İskenderun:

Telefon : 0 326 617 12 34

E-Posta : yarenderneği@yarender.org

Hesap No: Türkiye Finans:

İBAN: TR 64 0020 6001 1901 2001 6800 01

POSTA ÇEKİ HESABI: 6162370

***Asır Eğitim Kültür Gençlik ve Yardımlaşma**

Derneği - BURSA: 0224 3620670

Hesap No: Albaraka Bursa Şubesi: 1216647-1

IBAN NO:TR 370020300001216647000001

***Rahmet Eğitim Kültür Sanat ve Sosyal**

Yardımlaşma Derneği: İstanbul

Kuveyt Türk Bulgurlu Şubesi, Şûbe kodu:176

Hesap No: 7992259

İBAN: TR720020500000799225900001

Kaynakça / مصادر التخرج

1. el-Âdâb, Ebû Bekr Ahmed b. Huseyn el-Beyhakî(v.458), Ebû Abdullah es-Sa'îd el-Mendûh Müessesetü's-Sekâfe, Beyrût 1408/1988.
2. Amelu'l-Yevm ve'l-Leyle, İbnu's-Sünnî Ahmed b. Muhammed ed-Dîneverî(v.364), Tahkîk: Beşîr Muhammed 'Uyûn, Mektebetu'l-Beyân, Dımeşk 1407/1987.
3. Buzûğu'l-Hilâl fi'l-Hısâli'l-Mûcibeti li'z-Zilâl, Ebu'l-Fadl Celâluddîn Abdurrahman es-Suyûtî(v.901), İslamicbook.ws. 2010
4. El-Câmi'u's-Sahîh I-V, İmâm Buhârî (v.256), Tahkîk: Âdil Mürşid vd., Müessesetü'r-Risâle, Beyrût 1431/2011.
5. el-Cihâd, İbn Ebî Âsım(v.287), Tahkîk: Ebû Abdurrahman Müsâid b. Süleymân, Dâru'l-Kalem, Dımeşk 1409/1989.

6. El-Edebu'l-Müfred, İmâm Buhârî(v.256),
Tahkîk: Muhammed İlyâs el-Bâra Benkevî, Dâru
İbn Kesîr, Dımeşk 1432/2011.
7. El-Ehâdîsu'l-Muhtâra I-IX, Dıyâu'd-Dîn el-
Makdisî, Mektebetu'n-Nahdati'l-Hadîsiyye, Mek-
ke 1410.
8. el-Emâli'l-Mutlaka, İbn Hacer el-Askalânî
(v.852) Tahkîk: Hamdî Abdulmecîd es-Silefî, el-
Mektebu'l-İslâmî Beyrut-Dımeşk 1416/1995.
9. Hılyetu'l-Evliyâ I-X, Ebû Nu'aym Ahmed b.
Abdullah el-Esfehânî(v.430), Dâru'l-Kütübi'l-İl-
miyye, Beyrut 1409/1988.
10. El-İlzâmât ve't-Tetebbu', Ebu'l-Hasen Alî b.
Umer ed-Dârekutnî(v.385), Tahkîk: Ebû Abdur-
rahman Mukbil b. Hâdî el-Vâdî'î, Dâru'l-Kü-
tübi'l-İlmiyye, Beyrut 1405/1985.

11. el-Metâlibu'l-Âliye I-IXX, İbn Hacer el-Askalânî (v.852), Tahkîk: Sa'd b. Nâsır eş-Şesrî, Dâru'l-Âsime, Riyâd 1419/1998.
12. el-Metcaru'r-Râbih fî Sevâbi'l-Ameli's-Sâlih (5. Baskı), Hâfız Şerefuddîn Abdulmü'min b. Halef ed-Dimyâtî(v.705), Mektebetu'l-Nahdati'l-Hadîsiyye, Mekke 1414/1994.
13. Mevsû'atu İbn Ebi'd-Dünyâ I-VII, Tahkîk: Fâdıl b. Halef el-Hummâde, Dâru el-Atlasî'l-Hadrâ, Riyâd 1433/2012.
14. el-Mu'cemu'l-Kebîr I-XVIII, İmâm Ebu'l-Kâsım Süleymân b. Ahmed et-Taberânî(v.360), Tahkîk: Abdulmecîd es-Silefî, Müessesetü'r-Rayyân, Beyrût 1431/2010
15. el-Mu'cemu'l-Evsat I-X, İmâm Ebu'l-Kâsım Süleymân b. Ahmed et-Taberânî(v.360), Tahkîk:

- Târik b. 'Ivadullah el-Huseynî, Dâru'l-Harameyn,
Kâhira 1415.
16. El-Musennef XXVI, Ebû Bekr Abdullah b.
Muhammed İbn Ebî Şeybe(v.235), Tahkîk: Mu-
hammed Avvâme, Dâru'l-Kible/Müessesetü
Ulûmi'l-Kur'ân, Cidde/Dımeşk 1427/2006.
17. El-Müsned, Ahmed b. Hanbel(v.241), Tahkîk:
Şu'ayb el-Arnâût vd., 2. Baskı, Müessesetü'r-
Risâle, Beyrût 1429/2008.
18. el-Müntehab min el-Müsned, Abd b. Humeyd
el-Kessî(v.249), Tahkîk: Ebû Abdillâh Mustafa b.
el-Adevî, Dâru Balansiye, Riyâd 1423/2002.
19. el-Müstedrak ale's-Sahîhayn I-V, Ebû Abdullah
el-Hâkim en-Neysâbü'rî(v.405), Dâru'l-Harameyn,
Kâhira 1417/1997.
20. Riyâzu's-Sâlihîn -Peygamberimizden Hayat
Ölçüleri- I-VIII, Tercüme: Prof.Dr. M. Yaşar

Kandemir, Prof.Dr. İsmail Lütü Çakan, Yrd. Doç.

Dr. Raşit Küçük; Erkam Yayınları, İstanbul 2001.

21. Sahîhu İbn Hibbân bi Tertibi İbn Belebân I-XVIII, İbn Hibbân el-Büstî, Tahkîk: Şu'ayb el-Arnâût vd., Müessesetü'r-Risâle, Beyrût 1432/2011.
22. Sahîhu İbn Huzeyme I-II (3.Baskı), Muhammed b. İshâk İbn Huzeyme(v.311), Tahkîk: Muhammed Mustafâ el-A'zamî, el-Mektebetu'l-İslâmiyye, Dımeşk-Beyrut 1424/2003.
23. Silsiletu'l-Ehâdîsi'd-Da'îfe I-XIV (1.baskı), Muhammed Nâsiruddîn el-Elbânî, Mektebetu'l-Ma'ârif, Riyâd 1417/1996.
24. Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ I-XXX (2.baskı), Muhammed b. Ahmed b. Usmân ez-Zehebî(v.748), Tahkîk: Şu'ayb el-Arnâût vd., Müessesetü'r-Risâle, Beyrût 1432/2011.

25. Sünenü(Müsnedü)'d-Dârimî I-IV, Abdullah b. Abdurrahman ed-Dârimî(v.255), Tahkîk: Huseyn Süleym ed-Dârânî, Dâru'l-Müğnî, Riyâd 1431/2010
26. Sünenü Ebî Dâvûd I-VII(1.baskı), Ebû Dâvûd Süleymân b. el-Eş'as es-Sicistânî, Tahkîk: Şu'ayb el-Arnâût vd., Müessesetü'r-Risâle, Beyrût 1430/2009.
27. Sünenü İbn Mâce I-II, Ebû Abdillâh Muhammed b. Yezîd el-Kazvînî(v.275), Tahkîk: Muhammed Fuâd Abdulbâkî, el-Mektebetu'l-İslâmiyye, İstanbul-t.y.
28. es-Sünenü'l-Kübrâ I-X, Ebû Bekr Ahmed b. Huseyn el-Beyhakî(v.458), Matbaatu Meclisu Dâirati el-Ma'ârifî'l-Usmâniyye, Haydarabad 1353-6.
29. es-Sünenü'l-Kübrâ I-XII (2.baskı), Ahmed b. Şu'âyib en-Nesâî(v.303), Tahkîk: Hasen Abdul-

mun'im Şelebî, Müessesetü'r-Risâle, Beyrût

1432/2011.

30. Sünenü'n-Nesâî bi-Şerhi's-Suyûtî I-IX

(4.Baskı), İmâm en-Nesâî, İ'tinâ ve Terkîm: Abdulfettâh Ebû Ğudde, Mektebu'l-matû'âtî'l-İslâmiyye, Halep 1414/1994.

31. Sünenü't-Tirmizî I-X, Muhammed b. 'Îsâ et-

Tirmizî(v.279), Tahkîk: İzzet Ubeyd ed-De'âs, Dâru İbn Kesîr, Dımeşk 1428/2007.

32. Şerhu's-Sünne I-XVI, Huseyn b. Mes'ûd el-Be-

ğavî(v.516), Tahkîk: Şu'ayb el-Arnâût, el-Mektebu'l-İslâmî, Beyrût 1403/1983.

33. Şerhu Müşkili'l-Âsâr I-XVI, Ahmed b. Mu-

hammed et-Tahâvî(v.321), Tahkîk: Şu'ayb el-Arnâût, Müessesetü'r-Risâle, Beyrût 1415/1994.

34. Şu'abu'l-Îmân I-IX, el-Beyhakî(v.458), Tahkîk: Muhammed es-Sa'id Besyûnî Zağlûl, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut 1421/2000.
35. Takrîbu't-Tehzîb, İbn Hacer el-Askalânî (v.852), Tahkîk: Muhammed Avvâme, Dâru'l-Minhâc / Dâru'l-Yüsr, Cidde/Medîne 1430/2009.
36. Et-Tergîb ve't-Terhîb, Hâfız Abdul-'Azîm el-Münzirî(v.656), Tahkîk: Halîl Me'mûn Şeyhâ, Dâru'l-Ma'rife, Beyrût 1429/2008.
37. Ez-Zühd, Abdullah b. el-Mübârek(v.181), Tahkîk: Habîbu'r-Rahmân el-A'zamî, Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrût 1425/2004.